

18.1.2019

Helsingin seudun MAL 2019 -luonnos

Muodostaako suunnitelma seudullisesti toimivan ja yhteen sovitetun maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämisen kokonaisuuden?

Helsingin seudun 14 kuntaa ovat yhdessä laatineet maankäytön, asumisen ja liikenteen pitkän aikavälin suunnitelman. Suunnitelmaa velvoittavana tavoitteena on vähintään 50 %:n päästövähennys liikenteen kasvihuonekaasuissa vuoden 2005 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Tavoitetaso on sama kuin valtioneuvoston energia- ja ilmastostrategiassa asettama kansallinen tavoite.

RAKLI pitää tärkeänä, että suuret kaupunkiseudut tarttuvat konkreettisiin toimiin kasvihuonekaasupäästöjen leikkaamiseen. Kokonaisvaltainen MAL-suunnitelma on siihen toimiva väline. Kaupunkiseudullinen MAL-suunnittelu on tärkeä työkalu myös alueiden elinvoiman ja kestäväen kasvun edistämiseksi. Helsingin seudun MAL-suunnittelu on kehittynyt vuosien saatossa laadukkaaksi. RAKLI pitää tärkeänä, että kaupunkiseudullinen alueidenkäytön ja liikkumisen suunnittelu vahvistuu edelleen.

MAL 2019 -suunnitelma rakentuu pitkälti liikkumisen järjestelmään ja kestäväää liikkumista konkretisoiviin ratkaisuihin. Liikkumisella on MAL-kokonaisuudessa huomattava rooli ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Suunnitelmassa liitetään maankäyttö ja asuntorakentaminen liikkumisen tavoitteisiin. Maankäytön ja asumisen linjaukset jäävät kuitenkin selvästi yleispiirteisemmälle tasolle kuin liikenteen ratkaisut.

Yhtenä perusteena MAL-suunnitelman laatimiselle todetaan lainsäädäntö, joka edellyttää liikennejärjestelmäsuunnittelua pääkaupunkiseudulla. Suunnitelmassa ei sen sijaan viitata lakiin, joka edellyttää pääkaupunkiseudulle yhteistä yleiskaavaa. MAL-suunnittelu voisi hyvin olla yhteisen kaavoituksen vaihe.

Tukeeko suunnitelma vähäpäästöisen, houkuttelevan, elinvoimaisen ja hyvinvoivan seudun aikaansaamista?

Kansainvälisesti tarkasteltuna useat kaupungit ja seudut, jotka ovat vetovoima-rankingin kärkisijoilla, ovat panostaneet ja panostavat samankaltaisiin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin kuin mitä MAL 2019 -suunnitelmassa esitetään.

Päästötavoitteet ohjaavat suunnitelman sisältöä. Päästöihin voi pureutua liikkumisen lisäksi olemassa olevan rakennuskannan resurssiviisaalla käytöllä ja kehittämisellä.

Suunnitelman pitää antaa varaa reagoida muuttuviin tilanteisiin ja huomioida markkinoiden tarjoamat mahdollisuudet.

Miten suunnitelmaa tulisi oman toimintanne näkökulmasta vielä kehittää?

18.1.2019

Moni asia – liikkumisen ratkaisuja lukuun ottamatta – esitetään yleisluontoisina tavoitteina (kuten ”mahdollistetaan täydennysrakentaminen”). MAL 2019 -suunnitelmassa tulisi tarttua sellaisiin konkreettisiin toimiin, jotka kannustavat kuntia ja kiinteistö- ja rakennusalaan yhdessä toteuttamaan tavoitteita. Toimet nähdään usein kunnan omina politiikkavalintoina, mutta vaikuttavuuden aikaansaamiseksi niihin tulisi panostaa jo metropolitaso valinnoissa.

Esimerkiksi täydennysrakentamista edistävään maankäytön suunnitteluun kaivataan konkreettisempia toimenpide-esityksiä:

- Merkittävät keskustojen ja muun kaupunkirakenteen tiivistämisen potentiaalit tunnistettava.
 - Keskustoissa asumisen suosio on kasvanut merkittävästi. Kysyntään pitää pystyä vastaamaan, huomioiden infrarakentamisen tarpeet sen mukaisesti.
- Täydennysrakentamista ja tiivistämistä edistävät keinot on esitettävä konkreettisesti, vastaavaan tapaan kuin liikenteen ratkaisuja on suunnitelmassa esitetty
 - Miten esimerkiksi tehostetaan olemassa olevan rakennuskannan resurssiviisasta (uudelleen)käyttöä eri vyöhykkeillä, tyhjen tilojen käyttötarkoituksen muutoksia jne? Prioriteettina ensisijaiset kehittämisen vyöhykkeet.
 - Miten sovelletaan maapoliittisia välineitä niin, että ne selvästi tukevat kasvua keskeisillä paikoilla kaupunkirakenteen sisällä? Joustoja maksuihin ja korvauksiin, joustoja tonttitehokkuus- ja käyttötarkoituseräyksiin jne.
 - Pysäköintinormien löysentäminen ja (osittainen) siirtyminen markkinaehtoiseen pysäköintiin, erityishuomio ensisijaisesti kehitettäviin vyöhykkeisiin.
- Asuntopoliittisissa tavoitteissa tulisi siirtyä kunnittaisista tavoitteista yhdyskuntarakenteellisten ja toiminnallisten ominaisuuksien mukaan määräytyviin alueellisiin tavoitteisiin. On keinoitekoista, että Hyvinkäällä ja Pornaisilla on keskenään sama tavoite kohtuuhintaiselle asumiselle.
- Asuntotuotannon osalta tulisi olla kappale tavoitteiden rinnalla myös kerrosneliötavoitteet, ts. kuinka suurta väestömäärää tavoiteltu uudistuotanto karkeasti vastaa.
 - Suunnitelmaluonnoksessa todetaan, että ennustetta laadittaessa on huomioitu asuntomarkkinatilanteessa tapahtuneet ja ennakoitavat muutokset. Millä tavalla ne on huomioitu, muutoksia tukien vai markkinoita ”korjaten”? Miten tavoiteltavat kappalemäärät osoittavat huomioimisen?

Kimmo Kurunmäki
johtaja, Yhdyskunta & Infra
RAKLI ry